

Neupravičeno pa je naziranje Exnerjevo, da obsega pri maksimalnih hipotekah javna vera poleg vpisanega najvišjega zneska tudi oceno temeljnega razmerja glede stopnje verjetnosti, ali in kolikšna terjatev utegne na podlagi tega razmerja nastati.¹⁰² Naslednji hipotekar pri kreditiranju računa z verjetnostjo nastanka oz. višine terjatev iz temeljnega razmerja pred njim vknjižene maksimalne hipoteke, zato naj se temeljno razmerje ne bi smelo nikoli substituirati z drugim ali celo drugačnim, ker utegne pri tem biti varen naslednji hipotekar v svoji kalkulaciji. Če naj bi to bilo ratio razloženega naziranja,¹⁰³ potem bi se vsekakor moralo dopustiti vsaj substituiranje vpisanega temeljnega razmerja po drugem, ki vsebuje manjšo verjetnost kot prvotno, da nastane iz njega sploh kaka terjatev, ali pa verjetno vsaj nižja terjatev. Zemljiškoknjižni sodnik bi tedaj moral ob takem vpisu izmenjave presojati stopnje verjetnosti nastanka terjatev iz enega in iz drugega temeljnega razmerja, kar pa je naravnost absurdno. Če bi bilo tako naziranje pravilno, bi se morala garantirati hipotekarju tudi njegova kalkulacija in upanje (verjetnostni račun) glede vrednosti nepremičnine, na katero se vknjiži. Če mu je to garancijo v dobi, ko je pobijano naziranje nastalo, dajala velika gospodarska stabilnost, mu je danes ne more dati nihče. Vrhu tega izključuje dopustnost take kalkulacije odn. nje zatrjevano zaslombo v publicitetnem načelu tako glede navadnih hipotek kakor tudi glede maksimalnih hipotek zakonito priznana razpolagalna pravica v smislu noveliranih §§ 469 in 1446 o. d. z.

§ 1443 o. d. z., da se more pobotanje uveljavljati proti dobrovernemu vknjiženemu cesionarju, le če je protiterjatev sama vpisana pri cedirani terjatvi, ne velja za knjižni prenos maksimalnih hipotek.¹⁰⁴

(Dalje prihodnjič.)

Književna poročila.

Kos Milko: *Conversio Bagoariorum et Carantanorum.* (Razprave Znanstvenega društva v Ljubljani 11., histor. ods. 3). Ljubljana 1936. Str. 157 + 3 facsim.

Za pravno zgodovino preznameniti spomenik smo dobili z naznanjenim delom Slovenci prvič v kritično-znanstveni obliki. Doslej smo

¹⁰² Tako tudi Fischer-Colbrie (1902) glede maksimalnih hipotek.

¹⁰³ Exner ga je očitvidno posnel po Regelsbergerju, Fischer-Colbrie pa po Exnerju.

¹⁰⁴ Klang.

imeli — po Kosovih navedbah (str. 13) — le Majcigerjev prevod iz češkega dela, ki je izšel v Pragi l. 1863. Čas postanka konverzije določa Kos s letom 871., kraj pa z okolico salzburškega nadškofa Adalvina. Neznani avtor je dal z njo nadškofu informacije glede pravic njegove cerkve v Karantaniji v času najhujšega spora — z Metodom; vzpostavila naj bi se oblast Salzburga na vzhodu, zlasti v Panoniji, Metod ponižal, njegov slovanski jezik pa odpravil. Iz vsebine, ki prinaša glavne oddelke z naslovi o rokopisih in izdajah, o avtorju, kompoziciji in virih ter o vsebini, bodo slovenske pravne zgodovinarje prav posebno zanimala izvajanja o kralju Samu, o vpeljavi in ustoličenju koroških vojvod, o političnem položaju Karantanskih Slovencev in o cerkveni ureditvi v Karantaniji in Panoniji. Iz posebnega poglavja „Povest o knezu Ingu“ spoznamo vrste staroslovanskega plemstva, pa tudi postanek in pomen še danes znane besede „krščnica“. V tej zvezi (str. 67) obravnavano listino brez pisma („carta sine litteris“) bi smatrali rajši kot „vabilo na pečat“, ki ga omenja izrečno, seveda pet stoletij pozneje, tudi Dušanov zakonik. Glede imena karantansko-slovenskega kneza Cemias (str. 71) pa bi morebiti kazalo v današnji transkripciji pisati ne Semika, ampak Zemika (Zmika.) — Na kraju svoje monografije je pričel Kos celotno latinsko besedilo spomenika in pa nemško pisan posnetek („Zusammenfassung“). Kosova izdaja navedenega spomenika je vzorna v vsakem oziru. Znanstveno društvo v Ljubljani, ki je oskrbelo to izdajo, pa je z njo dokazalo, da vrši v polni meri dolžnosti „Slovenske akademije znanosti in umetnosti“, čeprav, ali boljše rečeno: navzlic temu, da mu še ni dano, zavzeti tudi pravni položaj Akademije.

Dr. Metod Dolenc.

Kostić M. Laza: Administrativno pravo kraljevine Jugoslavije. Druga knjiga: Delatnost uprave. Beograd. Izdavačko i knjižarsko preduzeće Geza Kon a. d. 1936.

V svoji prvi knjigi o upravnem pravu je obdelal prof. Kostić naš upravni ustroj, v drugi analizira delovanje uprave. Pod označbo „delovanja uprave“ je združil: uredbe, avtonomne statute, privatno pravne in javno pravne pogodbe, upravne akte, upravni postopek, pravnomočnost upravnih aktov, nepravilne upravne akte, razveljavljanje in spreminjanje upravnih aktov vsled novih okoliščin, preklic nepravnomočnih aktov, subjektivne javne pravice in dolžnosti, javni zavod, javno imovino, koncesijo in razlastitev.

Vsa snov je obdelana jako podrobno, kar se vidi deloma iz tega, da obsega knjiga 396 str. Z ozirom na to, da je knjiga zamišljena predvsem kot učbenik, bi bilo celo želeli, da bi bila podana cela snov bolj na kratko. Kajti če pomislimo, da obsega prva knjiga 390 str. in da pride še tretja, bo to za učbenik in zlasti za kandidate pač malo preveč.

Naj sledi samo en primer prevelike podrobnosti. Upravne akte deli avtor na: negativne, pozitivne, konstitutivne, rekonstitutivne, deklarativne, deklarativne, vladne, svobodne in vezane, provizorne in temporne, eksterne in interne, kompleksne, akte-pogoje, formalne in neformalne.

Taka analiza, ki pravno ni bogve kaj pomembna, je pač možna v monografiji, kakor je n. pr. Kormannova, v učni knjigi pa moti. Poleg tega bi bila optična prevara, če bi kdo mislil, da so s tem izčrpane vse vrste upravnih aktov. Tukaj so nedogledne možnosti, n. pr. osebno-pravni akti (podelitev državljanstva), stvarno (namembna zemljišča za javno pot), osebno in stvarnopravni (odobritev obrtne naprave), akti o upravnih aktih (razveljavljanje akta nižjega oblastva vsled pritožbe) itd. itd.

Če pa ne gledamo na knjigo kot učbenik, moramo reči, da je izdelana zelo vestno in natančno ter ni kak posnetek tujih pravno teoretičnih del, ampak samostojno delo. Kostić ni slepo presajal tujih teorij na naša tla, ampak je povsod ugotovil, če in koliko so posamezne teorije osnovane na našem pozitivnem pravu. To je treba posebej poudariti, ker vidimo večkrat, da se dela pri nas tudi drugače.

Pri vsem tem pa je treba upoštevati to-le: upravna pravna veda je mlada. Zato je v njej še mnogo nedognanega, spornega. Reči bi se dalo celo, da je malo institutov, ki ne bi bili sporni v eni ali drugi smeri. Celotni osnovni institut: upravni akt, je predmet spora. Dočim trdijo eni kategorično, da namemba ni upraven akt, trdijo drugi nič manj kategorično, da je. Vendar je ta spor razmeroma mil v primeri s sporom o javnopravni pogodbi. Ali so sploh javnopravne pogodbe ali jih ni? In če so: kaj je na teh pogodbah specifičnega, kar jih loči od privatnopravnih pogodb? Tudi Kostić je občutil težavo tega vprašanja in jo označil nekako že v naslovu. Dočim namreč govori v § 4 o „privatnopravnih ugovorih“, govori v § 5 o „javnopravnih sporazumih“. Vendar dvomim, da bi bilo s tem kaj pridobljeno. In s tem, da hoče izključiti pri razsojanju sporov iz teh pogodb civilna sodišča in jih nadomestiti z upravnimi sodišči, se mi zdi, da se kar mimogrede spremene ti „javnopravni sporazumi“ pri sedanjih kompetencah upravnih sodišč v — upravne akte.

Vendar se ne morem spuščati v ta sporna vprašanja, ker se te stvari ne dajo obravnavati na kratko, ampak se omejim samo na par stranskih pripomb.

Ko govori (str. 77/78) o deklarativnih upravnih aktih, pravi: „Ovakav akt najviše liči na presudu redovnih sudova, koja ne stvara pravo i pravne odnose već samo utvrđuje gde se pravo nalazi“. Iz tega bi menda sledilo, da so vse sodbe deklarativne, kar seveda ni res.

Avtor šteje (str. 78) k deklarativnim aktom pridobivanje državljanstva po § 13 zak. o drž. (usucapio). To ni pravilno, kajti tudi če ima tujec pravico do državljanstva, dobi državljanstvo šele s podelitvijo in je podelitev konstitutiven akt.

Avtor govori (str. 106) o „molčečih izjavah volje“ in misli, da nadomešča v določenih primerih molčanje upravnega oblastva pozitiven upravni akt. Tako mora n. pr. oblastvo po § 25 zak. o društvih, zborovanjih in dogovorih prepovedati zborovanje v zaprtem prostoru 24 ur pred začetkom zborovanja, sicer se zborovanje lahko vrši. Mislim, da je tukaj nepotrebna fikcija pozitivnega akta, ker gre za zamolčanje (Verschweigung).

Ko govori (str. 153) o prisegi po zakonu o občem upravnem postopku, pravi: „Ateisti daju svečano obećanje, da su istinu kazali po svojoj savesti.“ Zakon (§ 94) pa pravi: „Ako svedok ne pripada nikakvoj veroispovesti...“ To pa je čisto nekaj drugega.

Na str. 169 pravi avtor: „Izuzetak od načela da je opšte upravna vlast prvog stepena uvek i izvršna vlast opšte administracije ustanovljen je u korist mesnih policijskih vlasti i opština; one izvršuju svoje sopstvene odluke same (§ 137 Zup.). To je razumljivo: ove vršuju su iz sklopa opšte uprave, a raspolažu sa eksekutivnim osobljem.“ Iz tega bi sledilo, da so kmetske občine v organizacijskem sestavu občne uprave, kar ni točno. Dasi vrše sicer te občine v smislu čl. 19. zakona o notranji upravi posle občne uprave v prenešenem delokrogu, niso navzlic temu v sestavu občne uprave. To sledi iz zakona o notranji upravi in še bolj jasno iz § 1 Zup., ki določa v 1. toč., da se nanaša Zup. na vsa oblastva v organizacijskem sestavu občne uprave, v 2. toč. pa, da se nanaša tudi na banovine in občine.

Če navaja pritožilec v pritožbi nova dejstva in dokaze, mora o tem obvestiti pritožilčeve nasprotnike oblastvo a quo in ne oblastvo ad quem, kakor trdi avtor (str. 207).

Ko govori avtor (str. 248) o odločbi, ki je nična vsled tega, ker jo je izdal organ, ki v nobenem primeru ni mogel biti upravičen, da jo izda, pravi: „Tu nije reč o potpisivanju akta već o izdavanju; na sam potpis stranka ne mora suviše pažnje poklanjati“. Res je sicer, da ne govori zakon o podpisovanju, ampak o izdajanju odločbe, vendar moramo pomisliti to-le: ustna razprava je v upravnem postopku bolj izjema. Pa tudi kadar se vrši in se razglasi glavna odločba ob koncu razprave ustno, se mora vedno izdati odločba strankam tudi pismeno. In tisti organ, ki odločbo podpiše, jo pač tudi izda in odgovarja zanjo.

Dr. Joso Jurkovič.

Dr. Vasiljević Tihomir: Uslovna osuda. Istorijat ustanove in sistematsko izlaganje materije s obzirom na jugoslovensko i inostrano zakonodavstvo. Doktorska disertacija. Mostar. 1935. Str. VII + 280.

Pričujoča knjiga je teza, ki jo je avtor branil v decembru l. 1934. na beograjski pravni fakulteti in ki mu je prinesla doktorski naslov. Delo je razdeljeno na deset poglavij: 1. Kratek pregled nazorov kazensko-pravnih šol o osnovnih pojmih kazenskega prava (1—28). 2. Individualizacija kazni in pogojna obsodba (28—38). 3. Pravna narava in mesto pogojne obsodbe v kazensko-pravnem sistemu, njeno ime ter zgodovina njenega nastanka (38—53). 4. Sistemi pogojne obsodbe (53—74). 5. Relativna vrednost francoskega in anglo-ameriškega sistema (74—83). 6. Kritična ocena ugovorov zoper pogojno obsodbo (83—125). 7. Obseg uporabe pogojne obsodbe (125—188). 8. Procesualna vprašanja, ki so zvezana s pogojno obsodbo (188—203). 9. Preskusna doba in učinek pogojne obsodbe med preskusno dobo (203—236). 10. Učinek pogojne obsodbe po končani preskusni dobi (236—264). Na koncu podaja avtor še splošen pregled stanja inozemske zakonodaje (265—273) in seznam uprabljene literature (274—280).

V zadnjih desetletjih 19. in v začetku 20. stoletja je bilo vprašanje pogojne obsodbe središče sporov med modernisti in klasiki. Med tem časom pa je ta ustanova prodrla skoro v vse zakonodaje kulturnih držav. Sedaj ne povzroča več tako ostrih načelnih nesoglasij kot nekdanj. Novejša literatura se bavi v glavnem s tehničnimi vprašanji o najbolj smotni ureditvi tega instituta. Tudi v jugoslovanski literaturi so omenjeni spori pred 30. leti našli svoj odmev. O tem pričajo spisi prof. Božidarja Markovića (Sredstvo za zamenu kratkovremene kazne lišenjem slobode s naročitim obzirom na uslovno osudu) in Josipa Šilovića (Uvjetna osuda), ki sta branila novo ustanovo, in Dušana Šubotića, ki je nstopal zoper njeno uvedbo v srbsko zakonodajo. V slovenski literaturi se je v novejšem času z analizo pogojne obsodbe bavil zlasti prof. Dolenc (Pravni Vestnik, 1923; Sl. Pravnik 1933).

Ceprav priznava tudi g. Vasiljević, da „danas se uslovna osuda više ne diskutuje“ (str. 52), vendar posveča dobršen del svoje obsežne disertacije vprav diskusiji med zagovorniki in nasprotniki pogojne obsodbe. Koristneje bi bilo, če bi nam podal bolj natančen kritičen pregled izkustev, ki so jih imele s to ustanovo poedine države. Avtor se vobče najraje peča s čisto-teoretskimi vprašanji. Prav je, da se poslužuje v svoji knjigi komparativne metode. Obžalovati pa je, da obravnava pozitivno zakonodajo Jugoslavije skupaj z drugimi. Spričo tega ne dobimo povsem jasne in zaokrožene slike vprav naše zakonodaje o pogojni obsodbi.

Avtor polemizira na več mestih z zastopniki mnenj, ki jih smatra za pogrešne. Temu se vobče ne dá prigovarjati. Toda način polemike

žal ni vedno primeren za strogo-znanstveno razpravo (gl. n. pr. str. 263). Nekatere preveč kategorične avtorjeve trditve so ostale brez zadostne utemeljitve. Sem spada med drugim njegova izjava, da „svojim učenjem o slobodnoj volji klasična šola vodila je deklasiranju krivca“ (str. 5). Isto velja za njegove pripombe glede naziva pogojne obsodbe: „Za samu ustanovo je svejedno kako će se zvati... Kad bi se svaki naziv u pravu podvrgao ispitivanju, da li je logičan, malo bi koji izdržao kritiku.“ (Str. 48). Za svojo trditev, češ da „istek vremena kušnje sa uspehom predstavlja po našem Kz. za osuđenog zakonsku rehabilitaciju i ništa drugo“ (str. 263), avtor ni navedel prepričevalnih razlogov.

V pregledu inozemske zakonodaje omenja g. Vasiljević le načrte poljskega Kz., med tem ko ima Poljska že od l. 1932. novi Kz. O veljavnem Sovjetskem Kz. pravi: „Danas je u važnosti Kz. od l. 1926, čije nam odredbe nisu poznate“. (Str. 270). Nacionalno-socialistične presnove kazenskega prava v Nemčiji in njenega stališča napram pogojni obsodbi pisec vobče ne omenja. V knjigi je mnogo tiskovnih napak in netočnosti, zlasti pri navedbi imen (Dolenac namesto Dolenc, Haze namesto Hoare, Ašerot namesto Aschrott, Sajfet namesto Seuffert itd.).

V svoji knjigi je g. Vasiljević pokazal odlično znanje literature predmeta, toda skoro izključno francoske in jugoslovanske. Iz bogate nemške in italijanske literature je upošteval le nekaj spisov, ki so bili prevedeni v francoščino ali v srbsščino (Liszt, Wach, Lombroso).

Kljub omenjenim nedostatom pomeni disertacija g. Vasiljevića vsekakor izpopolnitev naše literature o pogojni obsodbi. Avtor je pokazal živo zanimanje za predmet, ki ga obravnava v svoji razpravi, sposobnost za pravno analizo, dialektično spretnost in temeljito znanje virov in literature, ki so mu bili na razpolago.

A. Maklecov.

Dr. Zuglia Srečko: Gradjansko procesno pravo Kraljevine Jugoslavije. Prva knjiga: Uredjenje in nadležnost sudskih vlasti. Druga knjiga: Gradjanski parnični postupak. Geca Kon. Beograd. 1936. Str. XIV + 860.

Naznanjena knjiga predstavlja prvi del široko zasnovanega sistema, ki naj obravnava naše celokupno civilno procesno pravo. Po avtorjevi zamisli naj bo prikazan najprvo civilni pravdni postopek, zatem nepravdni, temu naj bi sledil postopek o izvršbi in zavarovanju, in v zaključnem zvezku naj bi bilo obdelano stečajno in izvenstečajno poravnalno pravo. Prva knjiga, ki naj veže vse te postopke, obravnavane pod enotnim vidikom, in ki naj bo ostalim uvod, pa naj oriše ureditev in pristojnost vseh javnih oblastev in ustanov, ki sodelujejo pri izvrševanju civilnega pravosodstva, prinaša naj prikaz odredb in načel, ki so vsem štirim postopkom civilnega procesnega prava skupni. Namenjeno je to delo v prvi vrsti pravnemu pomladku, v drugi vrsti pa praktičnim pravnikom. Poleg tega hoče pokazati knjiga tudi na hibe civilnega procesnega prava ter dati tako podlago za primernejšo rešitev, zlasti za poenostavitev civilnih postopkov.

Tej široki zamisli ustreza tudi obseg doslej izižlega prvega zvezka, ki prinaša ureditev civilnih sodišč in civilnopravdni postopek. Niso obrazložena samo načela in osnovna ureditev civilnega pravnega postopka, avtor gre mnogo dalje in obravnava številna pravna vprašanja prav v podrobnosti in često zelo minuciozno, razlaga materije, ki so sicer v zvezi s civilnim procesnim pravom, ki pa jih doslej niso navajali tako na široko ne učbeniki ne priročniki. Tudi ne štedi s kritiko, sicer v poglavitem ne osnovnih načel, pač pa podrobnih predpisov. Vprava obširnost — zlasti mnogoštevilne kritične pripombe, — pa dela knjigo za slušatelja pravne fakultete manj pregledno, ker pač ne bo mogel in vselej vedel ločiti važno od manj pomembnega. To nepreglednost veča

še zunanja oprema knjige, ki je značilna za izdanja sicer najagilnejšega in prvega jugoslovanskega založnika pravnških knjig. Ako bi založnik varčeval manj s prostorom, bi bila knjiga pač priročnejša. Praktiku bo seveda všeč, ker ne bo našel v knjigi samo osnovnih vprašanj, marveč mu bo raztolmačeno tudi marsikako podrobno vprašanje. Nasprotno moramo pripomniti, da bi bilo pač potrebno in da se nam pri tem ni sklicevati samo na omenjeno obširnost knjige, da bi bilo navesti poleg zagrebškega in beograjskega borznega razsodišča tudi ljubljanskega. Slednje ni tako brezpomembno, rešilo je po uradni statistiki v letu 1935 v celem 1801 tožb, od teh v 1426 primerih s sodbo zbog izostanka in v 53 primerih s kontradiktorno sodbo. Zagrebškemu borznemu razsodišču pa je pripadlo v isti dobi 1852 novih tožb, od katerih jih je bilo rešenih s sodbo zbog izostanka 1344, s kontradiktorno sodbo pa 182 (po Odvjetniku 1936, str. 142).

Kar se tiče kritike, moramo priznati, da je v marsičem utemeljena, zlasti kjer se obrača zoper način kodifikacije pravnega prava, s katero so bili ohranjeni in vzdržani v veljavi še številni pokrajinski predpisi. Upravičeno toži avtor, da ne more navesti izčrpno vseh pristojnosti civilnih sodišč, ker so obsežene v nebrojnih zakonih in uredbah, pa čeprav uzakonjuje pravdni postopnik pristojnosti sam v prav neverjetno bogati meri. Avtor ni dalje prijatelj raznih posebnih in izrednih sodišč in razsodišč ter odklanja častne sodnike. Zlasti pa kritikuje mnoge podrobne določbe in nasvetuje, kako bi bilo to ali ono praktičneje urediti. Ti nasveti, najčesteje jim je vzornik ogrski pravdni postopnik, so tu pa tam zelo dragoceni. Treba pa je pripomniti, tudi kadar jim pritrjujemo, da posegajo večkrat preko okvira pravnega postopka (n. pr. kdaj se smatra zastaranje za prekinjeno) in da gre včasih za malenkosti. H kritiki je še omeniti, da zakonik sam vsega ne more v podrobnostih urediti, da mora prepustiti podrobna vprašanja v rešitev praksi.

Ker prinaša knjiga mnogo podrobnosti, ni čuda, da se vsakdo ne bo mogel strinjati z vsemi rešitvami, kakor jih nakazuje avtor. Mnoga tolmačenja, nasprotna doslejšnjim, bo pozdraviti in jih v praksi izvesti, marsikaj bo odkloniti. Vsega tega na tem mestu ni moči navesti. Dovoljeni naj bosta le dve opazki teoretične narave, saj gre po avtorjevi izjavi v prvi vrsti za učbenik.

Kar se tiče teoretične razdelitve v velikem, pravi avtor, da bo obravnaval v drugem zvezku nepravdni postopek in sicer najprvo nepravdni, zatem izvršilni, nato stečajni postopek. Ta razdelitev je zanimiva zbog tega, ker so prištevali doslej izvršilni postopek k pravnemu, nekateri avstrijski teoretiki pa — in to utemeljeno — za posebni del civilnega procesnega prava, zlasti ker obravnava zakonodavec to snov ločeno in daje predpise za sodno izvršbo na podlagi vseh mogočih izvršilnih naslovov in ne samo onih, ki so nastali na podlagi pravnega postopka. Avtor v doslej izišli knjigi te pridelitve izvršilnega k nepravdnemu postopku ne utemeljuje, v poglavju, kjer opisuje vrste civilnega procesnega prava, iščemo zaman, kako bi podkrepil svoje naziranje, dasi priznava, da je danes ozka vez, ki je poprej družila pravdni in izvršilni postopek, prekinjena.

Kakor se strinjamo z načinom avtorjevega podajanja tvarine, ki vidi pri tako eminentno praktični pravni disciplini predvsem praktične namene in omejuje zato teoretična razglabljanja na najmanjšo mero, bi morda vendar ne škodilo, ko bi bili nekateri pojavi in instituti procesnega prava prikazani tudi v teoretični luči ali v temelju malo širše izvedeni. Omenjamo od teh samo procesna dejanja, dalje sporni predmet kot osrednji problem civilnega pravnega postopka in ki ga obravnava mnogo, tudi naša najvišja sodišča več ali manj zgolj iz vidikov

materialnega prava. Razdelitev pravnih dejanj na napadalna in obrambna sredstva daje sicer lepo in zaokroženo sliko zunanjega dogajanja v pravdi, vendar teoretično za razumevanje ne pomeni mnogo. Snovno med napadalnimi in obrambnimi sredstvi ni razlike, zato takšna porazdelitev ne ponazaruje elementov pravnih dejanj. Tožilčevi predlogi pomenijo isto kot toženčevi, oboji hočejo vsebinsko določeno odločbo sodišča v dotični stvari, potreba njih utemeljitve je na obeh straneh enaka. Prav to velja za dokazovanja itd. Avtor sicer pravi, da svojstva pravnih dejanj še niso dovoljno raziskana, v čemer mu je prirediti, in dvomi zato v tista, ki se navajajo v doktrini (str. 398), se pa pozneje (str. 519, 520) vrača sam na ta svojstva in jih vsaj deloma priznava.

Mnoge in velike odlike knjige moramo še prav posebno podčrtati zaradi tega, ker bodo brez dvoma vplivale povoljno na prakso, ki je danes še daleč od tega, da bi uporabljala novi postopnik res tako, kakor je zamišljen, da, niti terminologija še ni enotna. To je naš prvi popolni in celotni sistem, zaenkrat sicer res le civilnega pravnega postopnika. Pobud v knjigi je dovolj, tako za praktično uporabo kakor za kritično razglabljanje. Zlasti je nekaj materij, ki bi čakale sicer zaman na sistematično obdelavo kakor sodniško, advokatsko in javnobeležniško pravo. Nekatera poglavja so obdelana zlasti iz praktičnega vidika tako nazorno, da nudijo tudi pravnemu slušatelju jasen vpogled v nastajanje, potek pravde in delovanje obeh strank (n. pr. tožba, prvi narok itd.). Praktikom in tudi pravnim pripravnikom bodo zlasti dobro došle navedbe iz sodnega poslovnika, zakona o taksah, iz raznih stranskih uredb k pravnemu postopniku.

Avtor je mnogokrat pokazal, da pravo pravnega postopka vendar še ni tako zenačeno, kakor običajno mislijo. Ako se mu je posrečilo, podati navzlic temu zaokrožen in enoten sistem, mu moramo biti hvaležni bolj kot le kaj. Želimo le, da bi mu omogočile razmere, da nadaljuje z delom in izda nadaljnje zvezke čimprej. **Dr. Rudolf Sajovic.**

Dr. Waldmann: „Deutsches Recht in Sprichwörtern von Dr. Johann Fried. Eisenhart“. Deutsche Rechts- und Wirtschafts-Wissenschaft Verlagsges. m. b. H., Berlin J. 1935. Strani 274.

Nemško-nacionalni socializem polaga v svoji zakonodaji veliko važnost na zdrav narodov čut (gesundes Volksempfinden). Da prikaže vprava čut, je dr. Waldmann (Berlin) izdal veren ponatis od profesorja dr. Eisenharta v Helmstädtu (Braunschweig) leta 1759. izdano delo „Grundsätze der deutschen Rechte in Sprichworten“, ga opremil s svojim predgovorom, opombami in zaključno besedo. Nagib izdajatelja je izražen v misli, da je Eisenhartovo delo najdišče pristne germanske pravne vede, pa tudi dokaz spoznanja borbe narodnega prava (Volksrecht) z rimskim pravom. Njegova namera pa je bila, da naj se današnji zakonodajci okoristijo s starim (Eisenhartovim) „nemškim pravom“. V tem pogledu vidimo prvi povod, da se tudi Jugoslovani seznanimo z zgoraj oznanjenim delom. Mislimo namreč, da bi bilo tudi pri nas potrebno, da za kodifikacije velikih, splošno veljajočih poglavitnih zakonov ugotovimo narodov čut. Vzгляд nam bodi Bogišičevo zakonodajno delovanje. Drugi povod, zakaj prikažemo Waldmannovo novo izdanje preko poldrugsto let starega dela, pa je spoznanje, kako čudovito jasne zveze se dajo razbrati iz njega med pravom, ki je veljalo v sredini 18. stoletja v Nemčiji in pa v isti in tudi še prejšnji dobi v Sloveniji. Eisenhart je razdelil svoje razlaganje nemških predgovorov, 328 po številu, na osmero velikih poglavij. Med njimi so najvažnejša ona o osebnih stvarnih pravicah, o obveznostih, o kazenskih stvareh ter o procediranju. Kdor pozna slovenske pravne prilike iz Lai-

basserjevega kodeksa vzorcev (1644) ali iz vinogorskih protokolov Dolensjske iz 17. ali 18. stoletja, bo srečal vse polno pravnih institucij, pa tudi običajev od tam, ki so podrobno obdelani tu, v Eisenhartovem delu. Pri tem moramo poudariti, da se Eisenhart ozira z isto akribijo tudi na pravo lužiških Srbov. Naj navedemo le nekoliko primerov omenjenih institucij: paterna paternis, materna maternis; postavitve več varuhov za istega pupila; nujna sila opravičuje poseg po tujem blagu; pravica prevese, doba zastaranja ali zamolčanja — leto dni = 1 leto 45 dni; dedovanje pravega dediča-sina, zabranitev zelenaštva, instrumenta guarentigiata, presedmanje itd. Iz kazenskega prava naj še podčrtam hudo kaznovanje radi očitka, da je nekdo „Schelm“ (Šema?) in pa sankcijo, da se mora klevetnik sam po „gobcu počiti“. Doslej smo mislili, da se je nazadnje navedena sankcija izvajala samo pri Frizih (His) in pri nas. Eisenhart pa nas uči, da je bila tudi med Nemci znana, toda ne kot kazen, ampak le kot prisiljena „samoosveta“ na tožbo za preklic klevete. Omembe vredno je še, da Eisenhart obsoja razsodništvo kot pogubno, dočim se je med Slovenci v isti dobi na široko razpaslo, kar kaže, da ni bilo nepriljubljeno. Morda stoji to v zvezi z dejstvom, da je med Slovenci tisti čas za nižje pravosodstvo cvelo sodstvo ljudskih sodnih zborov, v obširni Eisenhartovi knjigi pa o tem ni nobenega duha ne sluha več. Navedli bi lahko še mnogo pregovorov, ki naravnost silijo k prisposabljanju z našimi pravnimi razmerami. Naj bi bili že gori navedeni primeri vzpodbuda, da bi se naše akademije poprijele sistematičnega zbiranja narodnega blaga iz pravnega področja. Zlasti gospodje javni notarji bi imeli dovolj prilike, da zapišejo in priobčijo razne pravne nazore naših ljudi, ko delajo pogodbe ali poslednjevoljne odredbe. Pa tudi slušatelji pravnih fakultet, v počitnicah razkropljeni širom domovine, bi mogli še marsikakšen pravni pregovor ali rek rešiti pozabnosti. — (Primeri mojo razpravico „Slovenski pregovori in reki pa naše pravo“ v koledarju Vodnikove družbe za leto 1936.) — Nazadnje le še pripomnimo, da je izdajatelj d. r. Waldmann opremil pol stotine pregovorov s svojimi dodatki, ki pa silijo le preveč prozorno-„politično“ k borbi zoper rimskopravno ideologijo.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Lenhoff Arthur, Einführung in das einheitliche Wechselrecht. Verlag von Julius Springer, Wien und Berlin, 1933; XI + 140 str.; cena broš. R. M. 5'40.

Knjiga je res uvod v novo menično pravo, nikakor ne učbenik. Pisatelj obravnava najprej osnovna vprašanja meničnega prava: abstraktnost in nastanek menične zaveze, medsebojno neodvisnost meničnih zavez, prepovedi in zapovedi predložitve v sprejem, plačilo in regres (str. 4—51), potem posamezne skripturne akte, duplikat in kopije; amortizacijo, uničitev, okvaro, zastaranje, meddržavno menično pravo. Dodano je besedilo avstrijskega zakona z uvodnim zakonom in — takrat še — načrta nemških zakonov. Že iz obsega prostora, ki je namenjen osnovnim vprašanjem, se vidi, da je pisatelj največjo važnost pridelal njim. Delo je predvsem teoretsko, dobro pa bo služilo tudi praktiku, ki noče samo plavati na površini zakonskega besedila. Lahko ni; L. se izraža kratko, morda ponekod prekratko. Novosti v razmerju z dosedanjim avstrijskim in nemškim meničnim pravom za nas sicer večinoma niso več novosti, ker je e. m. zakon večinoma prevzel določbe haškega m. reglemena, toda L. gre tako v globino, da bo tudi naš čitatelj dokaj pridobil od njega. V podrobnem naj se dotaknem le par vprašanj, ki se že sedaj tičejo tudi našega prava: L. trdi (str. 7), da je za pridobitev originarnih pravic iz menice, kakor doslej, potrebna pridobitev lastnine na menici — listini. Njegovo sklepanje iz čl. 19 (§ 18) ni prepričevalno,

je pa zanimivo, ker se — ali še vedno — bije boj o meničnih teorijah in skoroda napreduje število pristašev Randine in Carlinove teorije o pridobitvi lastninske pravice. Tu tega vprašanja ni moči reševati, brez dvoma pa je res, da je neskladnost izražanja e. m. zakona, zlasti njegov čl. 29 (§ 28), dala pobudo za to, da se poživi omenjeni boj. Tako L. na podstavi e. m. zakona tudi trdi, da men. zaveza načelno ne nastane že z izstavitvijo (podpisom) menične izjave, nego šele z izdajo (Begebung) menice. Vendar se da iz nejasnih izrazov — zakon ne teorizuje — po mojem mnenju prav tako dokazovati nasprotno mnenje (ko bi le bilo eno samo!).

Dvomljiva je trditev (str. 54, 55), da je za ohranitev regresa zoper avalista glavnega zavezanca potreben protest. Lenhoff to trdi na temelju čl. 53, 45, 47, (naši §§ 52, 45, 46), Hupka (str. 82 op 1) sklepa iz čl. 32 (naš § 31) vprav nasprotno. Hupki velja pritrditi zbog čl. 45, da treba protest naznaniti avalistom regresnih zavezancev, torej ne avalistom glavnega zavezanca. Dolžnosti protesta in notifikacije sta vzporedni.

Ni mi razumljiva trditev (str. 37), da zgubi vsled opustitve protesta zaradi nedatiranja imetnik regres le zoper izdatelja in indosante (ne zoper ostale menične zavezance!). „Tako hoče čl. 25, odst. 2, st. 2 e. m. z.“. Zoper koga naj ostane regres? Zoper akceptanta za čast? Saj ga ni, ko vendar imamo (nedatiran) akcept. Zoper avaliste indosantov? Ti so prosti z indosanti. Glavni zavezanec pa ostane v obvezi po čl. 53, 36 (§§ 52, 35).

Na str. 64 trdi L., da prenos menice po dospelku na temelju prejšnjega slepega indosamenta nima učinka gole cesije, vendar sam pristavlja, da se poslednji imetnik o dospelku vidi iz protesta, da je stvar torej važna le, če je protest odpuščen ali če se menica uveljavlja zoper akceptanta. Po mojem mnenju je stvar nekoliko drugačna: vsak prenos po protestu ali po preteku protestnega roka (prejudici) ima samo učinek cesije. Kdaj je bila menica prenesena, mora, kakor priznava tudi L., dokazati toženec, kajti po čl. 20, odst. 2 govori domneva za indosament pred dospelkom (§ 19 te domneve še nima). Gre torej le za vprašanje dokaza, ne sme se pa iz čl. 14 in 20 (§§ 15 in 19) sklepati, da naj prenos po dospelku na podstavi prejšnjega slepega indosamenta ima drugačne učinke kakor indosament po dospelku; indosament in „blanko“-predaja imata pred dospelkom enake učinke, zakaj naj bi, lege non distinguente, imela različne po dospelku?

Dalje trdi L., da ima zastavni indosament garancijski učinek. To je napram osebam, ki so zavezane zast. indosantu, prav, zdi se pa, da hoče s tem reči, da je tudi sam zastavni indosant zastavnemu indosatarju zavezan po meničnem pravu (str. 64, 65). Tako tudi Hupka (str. 57). Dvomim, da bi to bilo pravilno. Strobele (str. 47) naglaša, po avstr. in nem. obrazloženju, da čl. 19 (§ 18) ureja le razmerje med zastavnim indosatarjem in — drugimi — meničnimi dolžniki, ne pa med njim in zastavnim indosatarjem, za to velja obče državljansko in trgovinsko pravo. Položaj je tak: zastavni indosant je izvenmenični dolžnik zastavnega indosatarja. Za ta dolg zastavi svojo menico, t. j. svojo menično terjatev. Ta naj služi zastavnemu indosatarju za varnost; varnost mu je torej v indosantovi terjatvi zoper one osebe, ki so po menici zavezane indosantu. Nikakor zastavni indosant noče zastavnemu indosatarju priti v menično zavezo: če hoče to, ne bo dal zastavnega indosamenta, nego popolni. Naša literatura v tem pogledu ni dovolj jasna (Pavlovič str. 217, Stražnický, Tumač, str. 145, Udžbenik str. 97, Jankovič str. 26 sl.).

Brezdvomno lapsus calami je trditev (str. 88), da po našem § 67 kopija obdrži menično veljavnost, čeprav v nji ni označeno, pri kom je

izvirnik, prav obratno je res. Naš predlog, da se to izrazi v ženevskem enotnem meničnem zakonu, je žal propadel. Prav tako je lapsus calami (str. 93), da v prid akceptantu za čast samega akceptanta zastaranje teče kakor v prid akceptantu, na str. 75 je pravilno ugotovljeno, da ni akcepta za čast glavnega zavezanca (čl. 55, drugače po § 54), sprememba je sicer logično dosledna, ni pa povsem smotrna.

Razume se, da te pripombe nikakor ne zadevajo vrednosti Lenhoffovega dela.

Dr. M. Škerlj.

F. Funk - Brentano, de l'Institut. Prisons d'autrefois. Paris. 1935. Str. 125.

V znani zbirki „Hier et aujourd'hui“ (založba Flammariona v Parizu) je izšla knjižica odličnega francoskega znanstvenika F. Funk-Brentana o položaju jetništva v stari Franciji. Knjižica je razdeljena v petnajst poglavij. Pisatelj podaja zelo zanimivo in nenavadno pestro sliko različnih ustanov, ki so služile v dobi pred francosko revolucijo zaščiti družbe pred zločinci in vohče pred osebami, ki jih je takratna država imela za nevarne ali nezanesljive.

Uvodoma ugotavlja pisatelj značilno potezo predrevolucijske dobe („ancien regime“), namreč pomanjkanje trdnih norm in stroge reglamentacije pri ureditvi življenjskih razmer. O tem priča med drugim tudi zgodovina francoskega jetništva. Kako raznolike so bile oblike odvzemanja prostosti kot preventivnega in represivnega sredstva, naravnost preseneča. Kot zapori so služili kraljevski gradovi, vojaške trdnjave, samostani, javne in privatne ječe itd. Nič manj značilno za te čase ni bilo občeznano dejstvo, da se je odvzem prostosti uporabljal v zelo širokem obsegu na podlagi tzv. „lettres de cachet“ brez redne preiskave in sodbe, pogostoma na predlog staršev v interesu ohranitve rodbinskega miru, pa tudi iz manj upravičenih razlogov. V takih primerih odvzem prostosti ni imel značaja prave zaporne kazni. Starši so plačali za vzdrževanje svojih neposlušnih otrok v zaporu primerno odškodnino. Aretiranci pa so uživali precejšnjo prostost in različne ugodnosti. Imeli so jih prej za „pensionnaires“ kot za prave jetnike.

Pri izvrševanju kazni na prostosti v ožjem smislu besede o kakem sistemu ni bilo govora. Le nekatere ječe so bile razmeroma dobro urejene, druge pa so bile prave šole za zločinstvenost. Jetnišnica se je pretvarjala ponekod v „une maison de volupté et de prostitution“. (Str. 95). Zoper najnevarnejše zločince so se uporabljale železne kletke (cages de fer). Zdravstveno stanje jetnikov je bilo nad vse žalostno. Vzlic temu nastopa avtor na podlagi kritične presoje zgodovinskih podatkov zoper pretiravanja poznejše literature, ki je slikala stare francoske ječe v preveč mračnih barvah. „Ne nous hâtons pas de juger moralement le passé“, pravi k temu francoski zgodovinar. (Str. 123). Tudi v tej dobi je država stremela za tem, da zatre take pojave kot poklicno beračenje, prostitucijo in potepuštvu. Ideja o očevalnih sredstvih zoper nevarne osebe stari Franciji ni bila povsem tuja.

Zanimiva je nadalje karakteristika širokopotezne socialne akcije, ki jo je sprožil Sv. Vincentij de Paul († 1660) v korist umobolnih, gobavcev in jetnikov. (Str. 98 in nasl.).

Knjižica francoskega pisatelja je spisana poljudno in je namenjena širšemu krogu bralcev. Vendar bo prav gotovo zanimala tudi kriminaliste. To tem bolj, ker je francoska literatura o zgodovini jetništva sicer precej pičla. Knjižica vsebuje tudi nekaj slik starih francoskih ječ. Na koncu pa je podan kratek bibliografičen pregled virov, iz katerih je črpal avtor svoje zanimivo gradivo.

A. Maklecov.

Zanatstvo Južne Srbije. — Spremio Dr. Časlav M. Nihitović. — Izdanje zanatske komore u Skoplju. — Skoplje 1934. — 260 str.

Trajno dokumentarično vrednost daje tej publikaciji poglavje: „Osvrt na prilike zanatstva u Vardarskoj banovini“. To poglavje prikazuje, opirajoč se na mnoge krajevne in strokovne pobudne podatke, težave, ki so nastale rokodelskemu stanu te banovine, ker so se zgodile v novi državi v njegovem sestavu spremembe in je morala nastopiti nujna preorientacija v njegovem gospodarjenju. Zanimivi so tudi statistični pregledi rokodelskih zaposlencev in zadolžitve rokodelskih obrtnikov. Obrtniške interesente bo zanimal načrt obrtn. social. zavarovanja in pogledi na načelna vprašanja o izvajanju novega zakona o obrtih.

A. Ogris.

Milivoje R. Veljović: Rehabilitacija osudjenika. (Posebni odtis iz Braniča 1936, str. 15.) Beograd 1936.

Ta razprava prinaša predavanje pisatelja na beograjskem narodnem vseučilišču. Pisana je temperamentno in brez dvoma v najboljši nameri, da razloži važnost institucije v popularnem tonu. Znanstveno pa ni vse tako, kakor je pisatelj navajal. Predvsem zamenjava povračilo pravic in izbris obsodbe. To je dvoje različnih institucij, seveda tako, da je povračilo pravic tudi pogoj za izbris obsodbe, t. j. rehabilitacije v ožjem smislu besede. Pisatelj očita zakonodavcu, da je osebi, obsojeni na 5 let izgube častnih pravic, postavil težje pogoje za povračilo častnih pravic kot osebi, ki je trajno izgubila častne pravice. Pri tem pa je prezrl, da v prvem primeru sploh ni treba prošnje obsojenca, v drugem pa pač. Nikjer ne omenja pisatelj rehabilitacije po zakonu (reh. de droit) po § 5 zak. o podaljšanju veljavnosti zakonov glede prekrškov. Kazalo bi odgovoriti na praktično zelo važno vprašanje, ali šteje nova obsodba že enkrat prej rehabilitirane osebe, zopet za „prvo“? — Iz književnosti navaja pisatelj eno francosko in eno nemško delo. Morda bi razprava drugače izgledala, ako bi se ozirala na dela jugoslovanskih avtorjev.

Dr. Metod Dolenc.

Belošević Mirko: Prilozi za računovodstvenu organizaciju gradova i općina u Kraljevini Jugoslaviji. I. Dio: Nacrt pravilnika za osnivanje Kontrolnog ureda. II. Dio: Uputa za vodenje našastra pokretnina. Samozaložba, Zagreb, 1936. Cena 20 Din. S tabelami 40 str.

Dr. Bilimović Aleksandar: Centar teritorije in centar stanovništva u Jugoslaviji. Posebno izdanje Geografskog društva sv. 19. Beograd 1936. Str. 23. Cena 10 Din.

Blagoyevitch O. Vidan: De l'influence du civil au criminel et du criminel au civil dans la legislation yougoslave. Extrait du Bulletin de la Société de Législation comparée. Paris. Janvier-Mars 1936. p. 15.

Džisalović Radivoj: Najmanja mera kazni lišenja slobode prema krivičnom zakoniku od 1929 god. Preštampano iz časopisa „Policije“ za 1936 god. Str. 16.

Maklecov Aleksandar: Mere bezbednosti u novom nemačkom zakonodavstvu i u jugoslovenskom krivičnom zakoniku. Preštampano iz „Arhiva za pravne i društvene nauke“ br. za april 1936 god. Str. 19.

Dr. Mirković Ž. Djordje: Pravna priroda ugovora, na osnovu koga država daje svoj „prinos“ brodarskim društvima. Preštampano iz Mjesecnika br. 4 i 5, 1936. Zagreb. Str. 11.

Dr. Solnař Vladimir: Pojištovaci podvod. Knihovna Sborníku věd právních a státních. Praha, 1936. Str. 95.

Staub's Kommentar zum Allgemeinen Deutschen Handelsgesetzbuch. Ausgabe für Österreich. I. Band. 14. Lieferung. Čl. 208—209. Str. 833 do 896. II. Band. 7. Lieferung. Čl. 336—342. Str. 385—448. Dunaj. Manz. 1936.

Dr. Tomšić Ivan: Za boljši mednarodnopravni red. Ponatis iz Časa 1935/36. Str. 265—271. Ljubljana.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv XLIX, št. 5: Krbek I.: Diskreciona ocena spram drugih oblika slabije vezanosti pravnom normom. Mirković Dj.: Priroda odnosa koji vezuju organe za zajednicu kojoj pripadaju sa gledišta učenja o punomoćstvu, sociološkog i pravnog organskog shvatanja. Blagojević V. 9: Neblagovremeni odgovor na tužbu. Petković I.: Principi slobodne štampe u novijim europskim ustavama. Blagojević B.: Greške pri publikaciji zakona i uredaba. Mirković M.: Uticaj seljaka na cene. Ivanović M.: Odgovornost carinskih posrednika kao komisionara stranaka. — Arhiv XLIX, št. 6: Struve P.: Predmet sociologije. Krbek I.: Diskreciona ocena spram drugih oblika slabije vezanosti pravnom normom. Nikolić V.: Jedan kritički pogled na psihoanalitičko posmatranje kriminologije i na psihoanalizu uopšte. Janković D.: Gubitak časnih prava. Adžić S.: Otkada se neuspeli praktični učiteljski ispiti računaju u zbir ispita za prestanak službe po t. 6 § 14 Č. Z. — Branič št. 5. Arandjelović A.: O zaključenju ugovora po novom poljskom zakoniku o obligacijama od 1934 god. s obzirom i na naš gradj. zakonik i predosnovu gradj. zakonika kraljevine Jugoslavije. Simić V.: Reč dve o advokaturi. Knežević D.: Drugostepeno — prizivno — delanje u gradjanskim parnicama. Pavlović P.: O smetanju poseda. — Branič št. 6: Beljović M.: Rehabilitacija osuđenika. Blagojević V.: Henri Robert. Radović N.: Uzabranjeno primanje i njegove pravne posledice s obzirom na propis § 882 grad. zak. Subotić Dj.: Propis § 2 zak. o zemlj. deobama, otpisima i pripisima omogućava izigravanje hipotekarnih poverilaca. Čosić F.: Sporazum o nadležnosti sudova (§ 101 gr. p. p.). Simonović A.: Zastarelost kao procesna pretpostavka za izdavanje meničnog platnog naloga. — Mjesečnik št. 6. i 7: Krbek I.: Zakonitost uprave. Maurović I.: Predosnova gradjanskog zakonika. Škarica N.: O nadležnosti kod izlučnih tužaba. Spahalić S.: Izricanje presude po § 389 Kp. Smolčić V.: Zastara prava u vezi sa visećom parnicom po § 1497. Pajk Z.: Lažna prijava vlasti i kleveta. Ruždić M.: Ovršni naslovi u postupku za prinudno poravnanje van stečaja. Vuković M.: Tko može tražiti amortizaciju mjenice. — Policija br. 9—12: Arandjelović A.: O izjednačenju zakonodavstva u Jugoslaviji. Katanić B.: Organizacija našega sudstva. Sagadin S.: Organizacija javne uprave. Milović J.: O borbi sa kriminalom maloljetnika u nas. Čubinski M.: Naša krivična i sudska reforma. Perić Ž.: Izvršenje stranih presuda iz oblasti kriv. prava. Dolenc M.: Budući zakon o istupima. Marković B.: Zavodi za izvršenje kazne lišenja slobode i mera bezbednosti, skopčanih s lišenjem slobode u Jugoslaviji. Živanović T.: Internacionalni rad na unifikaciji Krivičnog prava. Aćimović M.: Izdavanje krivaca. Novaković M.: Borba protiv izvешnih krivičnih dela međunarodnog karaktera. Milovanović M.: Sudsko-medicinsko veštačenje u Jugoslaviji. Janković R.: Policija i sud. Aćimović M.: Organizacija i delokrug rada Uprave grada Beograda. Simonović Z.: Značaj delatnosti Medjunarodne kriminalne komisije. — Policija br. 13—14: Arandjelović D.: Obavezno osiguranje za štetu prouzrokovanu automobilima. Mišić P.: Oko tumačenja tar. br. 30/II Zak. o t. Kecojević S.: Istražni zatvor. Mišić P.: Uredba o zaštiti zemljoradnika u odnosu na parnični postupak. Dželošević B.: O pravnim lekovima u krivičnim delima. Kursevi za žandarme. Posle zasedanja Medjunarodne komisije kriminalne policije u Beogradu. Stanišić M.: Treba li derogirati propise § 2 Zak. o zemlj. knjižnim deobama u tome pravcu, da se za teretan otpis parcele uslovi još i privola hipotekarnih verovnika? Vuković V.: Obustavljanje kriv. postupka na osnovu § 53 od. 3 Kp. Gajić N.: O formalnoj strani presude po Zak. o radnjama, i dostavljanju iste. — Pravna Misao br. 4: Ristić M.: Intelektualci pred problemom rata. Šoć P.: Suverenitet Crne gore pre berlinskog ugovora. Dukanac Lj.: Oprav-

danje porezivanja. Stanković U.: Izdavanje krivaca. Galijan F.: Kada se tužba zbog uništaja javne prodaje raspravlja po novom parničnom postopku. — **Pravosudje br. 5:** Blagojević V.: Oko razumevanja §§ 47 I. i 48 st. 1 Grpp. u vezi § istog postopka. Branković S.: Uticaj brakovodne presude na dosudjeno privremeno izdržavanje žene. Perović N.: Nadležnost suda za rešavanje po molbama za priznanje siromaškog prava. Pantelić D.: Nagrada sudija u neobaveznim izbranim sudovima. Kulaš J.: Lišenje života po pristanku. Timoškin i Baruch: Savremeni ruski kriv. Kodeks. — **Pravosudje br. 6:** Eisner B.: Šerijatsko pravo i naš jedinstveni gradjanski zakonik. Urošević L.: Predosnova Gradjanskog Zakonika za Kraljevinu Jugoslaviju. Savković J.: Priziv ili rekurs? Pantelić D.: Nagrada sudija u neobaveznim izbranim sudovima. Čubinski M.: Primena institucije uslovne osude. Čimić E.: Amnestija i pomilovanje u disciplinskom postopku.

Razne vesti.

Levec Anton. V visoki starosti, dovršil je pravkar 84 let, je umrl dne 15. junija t. l. v Ljubljani dvorni svetnik v pok. Anton Levec. Rojen je bil dne 13. junija 1852 v Radomljah, starejši brat mu je bil iz naše lepe književnosti znani Franc, študiral je v Ljubljani in na Dunaju ter je vstopil l. 1879 v Ljubljani v sodno prakso. L. 1882 je postal sodni adjunkt v Sevnici, odkoder je bil premeščen l. 1887 v Ljubljano. Odtod je prišel l. 1892 za okrajnega sodnika v Lož, l. 1897 za sodnega svetnika v Novo mesto in je bil tu imenovan l. 1908 za višjega sodnega svetnika. Že naslednjega leta je bil vpoklican v službovanje k višjemu deželnemu sodišču v Gradcu, kjer je ostal do upokojitve 31. marca 1914. Nato je izvrševal v naslednjih letih advokaturu v Kranju in Gradcu, se po prevratu ponudil takoj za službo Narodni vladi in bil prideljen okrožnemu sodišču v Mariboru. L. 1920 mu je bil podeljen naslov in značaj dvornega svetnika, s koncem meseca januarja 1922 pa je stopil vnovič v pokoj.

Za rajnega Levca je bilo odločilno leto 1887, ko je prišel na ljubljansko sodišče. Takrat se je pričela zbužjati slovenska pravniška družba, iz katere je izšel prihodnje leto prerojeni „Slovenski Pravniki“. Med takratnimi delavci najdemo tudi mladega Levca kot soustanovitelja in odbornika društva „Pravniki“, v odboru je ostal vsa štiri leta, dokler ni odšel iz Ljubljane. Tedaj je izdal l. 1889 „Zbirko obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih“ in sicer obrazce k občemu sodnemu redu. Po njegovi zamisli naj bi sledila tej 135 strani obsegajoči knjigi še dva zvezka, toda do tega iz neznanih vzrokov ni prišlo. Knjiga obsega 264 obrazcev ali navodil za reševanje predlogov v sodnem pravdnem postopku. Primeri za sodne odločbe so vzeti iz prakse in zadevajo postopek na prvi stopnji. Pomena tega dela ne smemo iskati toliko v tem, da bi dajalo mlajšim sodnikom predloge za kratke in smiselne odločbe, njega namen je bil v prvi vrsti, da je dajalo besedilo, kako naj se te odločbe napišejo na slovenskem jeziku. V tem pogledu smemo trditi, da je vršila knjiga slično poslanstvo, kakor so ga imeli zlasti prvi letniki „Slovenskega Pravnika“. S tem se glede rabe jezika tudi popolnoma ujema. Razen tega je bil Levec med prvimi društvenimi predavatelji in je predaval leta 1889 „O zakonih zoper vlačugarje“ in „O preložitvi naroka po § 13 pravdne novele“. Zadnje predavanje je izšlo l. 1900 tudi v „Slovenskem Pravniku“. Naslednje leto je zopet predaval